

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Dr. 32. Zettortdeenâ 6tâ August 1836.

J a u n a s s i n n a s.

No leelas Esereš. Dauds gaddu buhs ka tik sebbu rudsus plaujam kâ scho gadd. Zitteem gaddeem libds wezzeem Zehkabeem bijam noplահwuschi un us sehklas-kulschanu taissjamees, bet nu tikkai paschâs beidsamâs Zuhli deenâs fakham plant un tad ne wissur, tikkai tohs, kas jo kalnâ stahw; leelaka plauschana buhs schinni mehnesi. Rudsi gan labbi, gohds Deewam! Zitti fainneeki, kâ noplահwuschi, tâ tublin bija rijsâ nohtes dehl kahdu masumu eefehruschi, bet em tahdi fihki un faruffuschi graudini bija, tapehz kâ us druwu ne dabujaschuht un eenahktees. Jo ir stary labbi eenahkuscheem rudseem dauds wahypas wehl mihsstas rohnahs, kas noplauti stattinâs eetekkahs.

Meeschi wairak weetas flitti ne kâ labbi rohnahs un zittur ne 3 graudi pahr fehllu ne warreja spreest, tikkai kur smagga semne tur wehl fahrtina buhs; retti kur ittin labbus meeschus reds. Daschâ druwâ atkal pehrkones meeschus tâ irr apmahkuschas, kâ tohs no tablenes ne mas ne warr redseht, kahdi augli tad tur buhs, kâ tik pehrkonu kauli? — Tas leelu pateizibu no wissecem semmes kohpejeem pelnitu, kas tahdu padohmu atrastu, ka tahs pehrkones no waffarejas laufecem warretu isdeldeht. — No teem agraki sehceem meescheem irr zitti no tahrpeem eemaitati tappuschchi, kas tohs libds fakni nozirtuschchi, ka dauds pee semmes gull, tee febbaki sehtee newaid aiskahrti. Linni arri scho gadd gan labbi, un zitti nulè patlabban seeb.

Seena irr mas; zitti knappi puse tik dauds no sawahm plawahm effus dabujuschchi kâ labbâ sahles gaddâ, bet wairak atkal irr ne kâ bij tai saufajâ gaddâ. Tapat ir muhsu kaimini, Leischchi, schelajahs, ka masa sable bijuse; un fakka, ka tahs siipras naktis-falnas to darrijuschas kâ

sable tahda masa palikkuse. Rudsi winneem wehl naw plaujami bet mihssti; jo pee winneem wiffi lauka darbi febbaki eet, kâ pee mums.

W — g.

Ap Zalgawu, zik effam redsejuschchi un dsirdejuschchi, rudsus plauj un zerre 7 — 10 graudus, fweeschchi labbi, sirni labbi, kartupelu buhs fwehtiba, seens puschlibdsi, waffaraja dauds weetâs pehrkonu pilna.

W. P.

S a l m u p a b r i h i s.

Salus raddita leeta. Talabb ja runnajam no salmu pabrihki, gribbam zaur tam eesihmeht, pabrihki kur no salneem daschdaschadas leetas istaisa. Effoht jaw labs laizinsch, ka salmu pabrihki zehluschees. Saksu semmè, paschâ wirfspilfata Dresdenè un tannis zeemâs ap scho pilfatu wissuwairak ar salneem darbodamees labbu nandu eedabbohn.

Jaw senn laifam, kam bij mas naudas kabata, tam bij salmu zeppure galwâ. Salmu zeppures bij lehtas, bij siipras, un fargaja waigu no faules, mattus un galwu no leetus. Talabb nu jaw wairak kâ 100 gaddi, kad Saksu semneeki salmu zeppures walfaja. Schihs zeppures bij rupjas, darbs ne gruhts, bet alga arr bij masa. Salmu strahdneeks pelnija pimberi par deenu. Lai nu arri tas ne buhtu plifs bijis, kâ taggad pee mums mehds buht, tomehr masa buhschana! Kas bij augsti, jeb kâ arri fakka smalki laudis, tahdas zeppures ne walfaja. Bet kâ taggad, tâ ir tobridd. Tas kas stahw ais puschkarites gribb smalkaku prakku ne ka tas kas sehseh karriè, un ta kas eet us tirgu ar kurwi eepakalus, gribb smalkaku zeppuri, nedst ta kas eet ar nandu papreefschu. Talabb kahds wezs mahzitalis Saksu seewahm 1711 gaddâ Deewa namma effoht fazzijis: Zuhš seewas, ja juns ne

buhfu selts un siches us galwu, bet salmi, tad buhtu behrnus ko mahziht un teem list ko preekschâ. — Utkal tâ kâ pee mums: seewas lepniba, wihra nelaima.

Schi wezza mahzitaja laikôs weens patz zeems zaur salmu pabrihki effoht eedabbujis lihds 1000 dahldereem tobrihd fur tahs augsti-zeenigas un zeenitas zeemahtes bes salmu zeppureem pahrtikke. Ko tad pelnihs taggad, fur dascha dohma: ja salmu zeppure truhst, tad manneem behrnu behrneem buhs melna ahda. Talabb us muhfu puffi meitas no semmas kahrtas arr gudras buhdamas woi ne spehdamas jeb ne gribbedamas salmu zeppure pirkft, aptinnahs lakatu no smakru weetas lihds pat azzim. Urr labba leeta teem behrnu behrneem. — Saksu semme taggad ifgadd lihds 100,000 zeppurehm taifoht.

Smalkakus salmu darbus effoht wispsirmak Dresdenê, nu buhs 20 gaddi, kahds Wahzu kungs Eberhard wahrda isdohmajis, zaur tam ka tas isgudrojis salmus pahrschfelt, gluddenakus padarriht un pehrweht. Ruyji salmi kas papreekschu nekam gelbeja, bij taggad tee wissulabbakee, jo tohs warreja pahrschfelt. No dascha salmu kuhla isdabbuja 10 pimberus nauda. Kad zitti fungi nopratte, salmi effam tik audseligi eeksch naudas, salmu pabrihki zeltin zehlahs, un taggad ap Dresdeni dsihwo 1000 zilweki, no tam pahrtikdami, ka tee salmus pahrschfelt, wihj, greesch un ar sehveli kwehpina.

Papreekschu salmi jamihsta, tad tohs faseen kuhlschds, tâ kâ 24 faujas weenâ kuhliti. Tahds kuhlitis makfa ohrti, un ja slapfch gads ir wairak. Tad salmus leek appakfch schekhes, tohs stohbrus tur pahrgreesch fur meigli, tas irr us trim dallahm. Kad tikween prasias jeb ruyjas zeppure taifija, tohs stohbru gallus atmette nohst, taggad schee tee wissudahrgakee. Tee sagreesti salmu stohbri pehz tam tohp eelikti sehwele muzza, kam dubbults dibbins; pirmais dibbins irr pilns zaurumeem, lai sehwele duhmi, kas zeltahs no ta appakfchâ uskurta ugguna, ispspeestohs lihds salmeem tohs ballinahst un pehr-

weht. Ja tas padarrihts, tad salmus isleek kâ kriht, woi pee smalkeem, ruyjeem u. t. j. pr.

No scheem salmeem tohp pihts, tâ kâ 3 lihds 11 salmus sapiin kohpâ. Schis darbs irr greuhts un tâ zehrt pirkstôs, ka schee paleek affinaini. Tohs salmus ispinm kâ andeklu un ohlektim pahrdohd.

Jaw masi behrni no 5 lihds 6 gaddeem strahda lihds, un kad pee schi darba warr peepalihdseht wissas weetas, tad salmus piht un lohpus ganniht padarra reisâ. Pee salmu schubfchanas arri labba pelna. Uskuptfchi no mallu mallahm nahf, tahds salmu wihjumus uspirkt. Warr prast — kahda andele, ja salmu pabrihks taggad lihds 5000 zilweki strahda, kas zaur saweem darbeem peeschkirr Saksu semmei eenahfchanu no 100,000 fubr. rubleem. Zittas semmes arridsan effoht eesahkuschchi no salmeem zeppurites i. s. i. h. t., bet Saksu kweeschchi un Saksu salmi, winnoht itt wissus zittus kweeschus un salmus. Talabb muhfu salmi arr laikam ne geld kâ: leez jumtâ jeb gahsch laidarâ. W. P.

Wijolu stihgas.

Italias semme un Neapelê gandrihs preeksch wissu Girohpi tahs wissulabbakas wijolu stihgas taifa.

Wehl ihsti ne simm, kâ schahs fataisa, jo schâ darba meisteri darbu lohti fleppeni isdarra; pahr winnu fataifschanu lihds schim tikkai to skaidri sinnam:

Tahs wissulabbakas stihgas no jehru sawneem taifa, tomehr scheem ne wairak kâ gaddu wezzeem waijaga buht. Zehreem, kas ruddens mehnesi tohp kauti, wissulabbaki sarni effus. Die weenâ semme tik dauds jehrus ne kauj, kâ Italijas semme, tapehz lai ne brihnojamees, ka no tahs semmes tik dauds stihgas pahr wissu Girohpi tohp aishwestas un iskuptschetas.

Par jehru eekschahm tur, pehz muhfu naudas, kahdu pufspimberi makfa, un no siprakahm sarnahm slistakas stihgas taifa.

Kad sarnas kahdas 24 stundas skaidrâ, prikschâ uhdeni mirkuschas un ar naschli no wissas

netihribas, no taukeem u. t. j. pr. tihritas, tad fahrmas uhdeni, pee kurra wihna-meeles pee-leij, eemehrze. Bet scho fajaukschanu ihsti notrahpiht, irr gruhts darbs, un ne tik lehti ka dohma. Definit sarnas kahda trauka eeleeft un tshetras reises pa deenu prischu fahrmi usleij. Pehz astonahm deenahm sarnas ar rittineem par stihgahm greefch (dreijso). Tahs smalkakas stihgas tohp no divi lihds trim, tahs rupjakas no kahdahm 120 sarnahm taifitas. Kad schee kohpa greefii (dreijoti), tad kahda ffrahgi — kam dauds ahki — eeleeft, prohti tapehz, lai no weena ahka lihds ohtram warr labbi istaijih. Tad atkal kahda masä zettä, kurrinata kambari — kurru 6 stundas ar fehru kwehpina — eeneft, schahwe un ballina. Gekam no kambara isnemim wehl weenreis tohp dreijotas un ar sirgu farreem labbi norihwetas un gluddenas darritas.

Pehz schihs tohp ar elju eefnehretas, un lai arri labbi mihktas buhtu, pahf kohka rutteem tihtas un sakrausitas.

Tas wiffulabbakais laifs preefsch stihgu taifschanas irr: no leeldeenas lihds Septemбера mehnescha. Zo schis darbs prassa fittumu un faufumu.

No telka, aitas un zittu lohpu sarnahm rupjas stihgas taifa, bet schihs ne geld wijolehm.

R — 3.

Teefas fluddinafchana s.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfs ic. ic. ic., tohp no Krohna Pilteneš pagasta teefas wiffi parradu deweji ta nomirruscha hafanas fainneeka Ranagerohstschahju Zanna, usaizinati, ar fawahm prassichanahm lihds 25tu September f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweens wairs ne taps klau-sihts. Za arri tee, kas nelaihim ko parrada buhtu, tohp usaizinati, sawus parradus aismakfah; kas kluffu zeetihs, tam buhs dubbulti sawi parradi ja-atlihdina. Pilteneš pagasta teefa, 20tä Zuhli 1836. 2 (Z. S.) ††† Brune Vogel, peefschetais. (Nr. 72.) Bruno Stavenhagen, pagasta teefas ffrihweris.

No Kälweneš pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taifnas prassichanas pee ta Fogulu-fainneeka Mikka Kristowiz buhtu, pahf kurra mantu konkurse

nospreefta, usaizinati, pee faufeschanas sawas teefas 2 mehneschu starpä, prohti lihds 18tu September f. g. pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sagaidiht ko teefa spreedihs.

Kälweneš pagasta teefa, 18tä Zuhli 1836. 2 (Z. S.) ††† Kalna Mikkel Berg, pagasta wezzakais. (Nr. 62.) Languth, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffi parradu deweji ta Slaguneš muifchas wezza fainneeka Gigera Zanna Janfohn, pahf kurra mantu konkurse nospreefta, tohp usaizinati, 6 neddelu starpä pee schihs teefas peeteiktees, zittadi neweens wairs ne taps klau-sihts.

Slaguneš pagasta teefa, 25tä Zuhli 1836. 3 (Z. S.) ††† Mikkel Kwatan, pagasta wezzakais. (Nr. 70.) Andr. Ffrischfeld, pagasta teefas ffrihweris.

Zanni nakfi no 23fcha us 24tu Zuhli f. g. tappe Skrundeš fainneekam Mazzitu Zannim Kormim bruhns sirgš, 8 gaddus wezš, ar baltu bleffi peerš, no gammibahm nofagts. Kas pahf scho sirgu taifnu ffinu dohd, dabbobn peenahkamu pateizibas naudu.

Skrundeš pagasta teefa, 27tä Zuhli 1836. 3 ††† Jndrik Weinberg, pagasta wezzakais. (Nr. 258.) Johansen, pagasta teefas ffrihwera weeta.

Zittas fluddinafchana s.

Meschamuifchas mahzitaja muifschä, pehz tam ka kambara durwis ar warru uslaustas, tanni nakfi no rma us 2tru August irr isfagta weena stipri ar dselst aplakta uppura-lahde no ohsola taifita; schinni lahde bija

- 1) weens fudraba uppuris appafschä ar pohgu un apfahrt tee wahridi: Otto Christoph von Metz dem 1721., kas wairaf ne ka 1½ mahrzim fwehre;
- 2) fudraba bifferis eefschä stipri apseltohts, wirfä tee rakfi: Wilhelmus a Medem, Wifitator Hauptmann 1748.;
- 3) weens fudraba apseltohts Deewa-maifes schfch-wis, ar to wahrdu ta fudraba kalleja Beckmann;
- 4) weens fudraba appafsch ffraktinsch preefsch Deewa maifes, ar teem wahrdeem: Zu Gott meine Hoffnung, Catharina von Medem; — wifš kohpä fwehre gan drihs 1 mahrz. 11 loht.
- 5) warr buht 50-rubl. warra naudas, un fudraba nauda gon masa Kreewu nauda, gon daschi-pufš rubli;

- 6) weens ittin jauns seewischku mehtelis no smalskas bruhas pirktas wadmallas ar sudr. fallahleem;
- 7) weens seewischku melis Bombassina mehtelis ar melnu kaschoku ohderehts;
- 8) 5 pahri smalku pakkulu palagi.

Kas no schahm sagtahm lectahm kabdu pateesu sinnu dohd, fur tahs atrohnamas, tas 10 sudr. rubl. pateizibas naudu dabdu. 3

Tanni nakli no itta us 12tu Juhli f. g. tappe Straedenes Bekkera frohgerim Grünberg gaischi farkans sirgs (Fuchs), 6 gaddus wezs, ar bleffi peere nosagts; kas scho sirgu usshime, dabbohn peenahkamu pateizibas naudu. Straedené, 21ma Juhli 1836. I C. Brincken.

Kad pawaffari 1837ta gadda Leelas Eseres pagasta jaunu afminy basnizu uszels, pehz weena us papihra nosihmeta modella, kam peeliktis ihpafcha isstahstichana ka wissu pehz tam buhs buhweht, un scho buhweschanu tam ecdocht nodohma, kas tannis terminos, fur scho usnemichanu teem nosoblihs, kas par wissulehtaku naudu un prett peenahkamu apgalwoschunu scho darbu warr usnemtees, tad wissu, kas us tam doh-

matu, scho buhweschanu usnemtees, pehz ta nospreesta modella un tahs tam peeliktas isstahstichanas teef uszainati, wissuwehlat libds beisamu September f. g. schaitan atnahkt, un wissu pahrluhkocht, ka tee is-soblichanas terminos lihds warretu schi darba usschmeju starpá jauftees. I

Leelas Eseres muischas waldischana.

Kad schihdi, tschiggani un teem lihdsigi, pirkoht un pahrdohdohht leelu krahpschamu dsenn, tad appalsch-rafsita muischas waldischana stipri aisleeds, bez muischas waldischanas sinnas no Eseres senneceem kautsko pirkt jeb eemihht. Kas par scho aisleegschamu ne behdabs, paspehlehs to naudu, ko wimsch pahrdohdams jeb mihdams irr ecdabbusis. I

Leelas Eseres muischas waldischana.

Leelas Eszawas muischas waldischana simianu darra, ka scho gadd Leela Eszawa Labrenzu tirgus 16ta August taps turrehts. 2

Kad 9ta September schihdeem frehtfi, tad scho gadd Dundangas tirgus weenu deenu agrak, prohti 7ta September, Dundangas muischá taps turrehts. 3

Dundanga, 26ta Juhli 1836. Muischas waldischana.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihge tanni 27ta Juhli 1836.

	Sudraba nauda. Rb. Kp.		Sudraba nauda. Rb. Kp.
3 rubli 5g kap. papihru naudas gelbeja	I —	I pohds kannepu . . . tappe maksahts ar	— 80
5 — papihru naudas . . . —	I 38	I — linnu labbakas surtes — —	2 20
I jauns dahlderis . . . —	I 32	I — — flitakas surtes — —	2 —
I puhrs rudsu . . . tappe maksahts ar	I 40	I — tabaka . . . — —	1 —
I — kweeschu . . . — —	I 80	I — dselses . . . — —	— 65
I — meeschu . . . — —	I 10	I — sweesta . . . — —	1 80
I — meeschu = putrainu — —	I 80	I muzza silku, preeschu muzza — —	6 25
I — ausu . . . — —	— 80	I — — wihlschenu muzza — —	6 50
I — kweeschu = miltu . . . — —	2 20	I — farkanas fahls . . . — —	6 —
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	2 —	I — rupjas leddainas fahls — —	5 —
I — rupju rudsu = miltu — —	I 40	I — rupjas baltras fahls — —	4 10
I — sirnu . . . — —	I 50	I — smalkas fahls . . . — —	4 —
I — linnu = sehklas . . . — —	2 50		
I — kannepu = sehklas . . . — —	I 50	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weena maffa.	
I — kimmenu . . . — —	5 —		

W r i h w d r i f f e h t .

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed: Hofraht von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.
No. 365.